

Dubbel väsentlighetsanalys

Denna text är en del av den serie kortare artiklar som HållbarTillväxt AB skapat för att förklara, förenkla och gå igenom de olika stegen som just nu är högst aktuella inom hållbarhetsområdet; **CSRD** och **ESRS**. ESRS utgörs av sammanlagt 12 separata dokument varav 2 avser allmän och övergripande information (ESRS 1 och 2). De resterande 10, så kallade tematiska standarder, behandlar olika hållbarhetsfrågor uppdelade i **miljö**, **samhällsansvar** och **bolagsstyrning** – på engelska Environment, Social and Governance, förkortas **ESG**. Uppfyllnad av de nya kraven i CSRD och rapportering enligt ESRS bygger på involvering av alla funktioner i en verksamhet, även styrelse och ledning. Styrelsen är ytterst ansvarig för hållbarhetsrapporteringen precis som för den finansiella rapporteringen. Likt den finansiella rapporten skall nu även hållbarhetsrapporten granskas av en extern revisor.

Den dubbla väsentlighetsanalysen fastställer vilka tematiska standarder som skall ingå i hållbarhetsrapporten för respektive räkenskapsår. Metodiken är tydlig och kräver ett tvärfunktionellt samarbete på olika nivåer i bolaget.

1 Allmänna upplysningar

ESRS1 Allmänna krav

ESRS 2 Allmänna upplysningar

3 Samhällsansvarsinformation

ESRS S1 Egna arbetskraften

ESRS S2 Arbetstagare i värdekedjan

ESRS S3 Påverkade samhällen

ESRS S4 Konsumenter och slutanvändare

2 Miljöinformation

ESRS E1 Klimatförändringar

ESRS E2 Föroreningar

ESRS E3 Vattenresurser & marina resurser

ESRS E4 Biologisk mångfald & ekosystem

ESRS E5 Resursanvändning & cirkulär ekonomi

4 Bolagsstyrningsinformation

ESRS G1 Ansvarfullt företagande

Den dubbla väsentlighetsanalysen (DVA), 'double materiality assessment' (DMA) på engelska, är grunden för att bestämma omfattningen bolagets hållbarhetsrapport. Det är genom denna analys man fastslår vilka hållbarhetsfrågor som är väsentliga för respektive bolag och verksamhet. De hållbarhetsfrågor som är väsentliga bestämmer vilka tematiska standarder som blir applicerbara för ett bolag och som därmed skall ingå i hållbarhetsrapporten. Notera dock att granskningen omfattar såväl det som skrivs i Hållbarhetsrapporten som det underlag som lett fram till rapporten. Revisorn vill således ta del av såväl relevans som väsentlighetsbedömningen som legat till grund för bestämningen av omfattningen av rapporten. Det skall även framgå hur ledning och styrelse har varit involverad i detta arbete.

Den dubbla väsentlighetsanalysen utgår från en kartläggning av ett bolags affärsmodell och värdekedja. Här identifieras först alla relevanta hållbarhetsfrågor i ESRS tematiska standarder, de frågor bolagets egen verksamhet och värdekedja har eller skulle kunna ha en betydande påverkan på miljö eller samhälle. Med hållbarhetsfrågor, 'sustainability matters' på engelska, menas alla ämnen, underämnena och delunderämnena i ESRS. I det första steget utvärderas vilka hållbarhetsfrågor som är eller kan vara relevanta för antingen konsekventiell väsentlighet, finansiell väsentlighet eller båda. Ifall en hållbarhetsfråga bedöms som väsentlig för bolaget ska den relaterade tematiska standarden rapporteras på i hållbarhetsrapporten. Vid granskning av arbetet med den dubbla väsentlighetsanalysen är transparensen i hur bedömningarna är utförda och motiverade helt central. Exempelvis skall bolag, i det fall en hållbarhetsfråga bedöms som icke-väsentlig för bolaget, ha en dokumenterad motivering till varför så är fallet och resonera om hållbarhetsfrågan kan komma att bli väsentlig i framtiden. Hållbarhetsrapporteringen blir i slutändan ett sätt för investerare och intressenter att jämföra olika bolags långsiktiga hållbarhet.

Att bedöma 'dubbel' väsentlighet innebär att värdera en hållbarhetsfråga både avseende dess finansiella väsentlighet såväl som dess konsekventiella väsentlighet. Väsentlighetsbedömningen skall även ta hänsyn till behoven hos påverkade intressenter. Detta sker vanligen i en så kallad intressentdialog. Bolaget kan ha kontakt med påverkade intressenter eller deras företrädare (såsom anställda eller fackföreningar), och andra sakkunniga, som ger underlag eller återkoppling om företagets slutsatser beträffande väsentliga

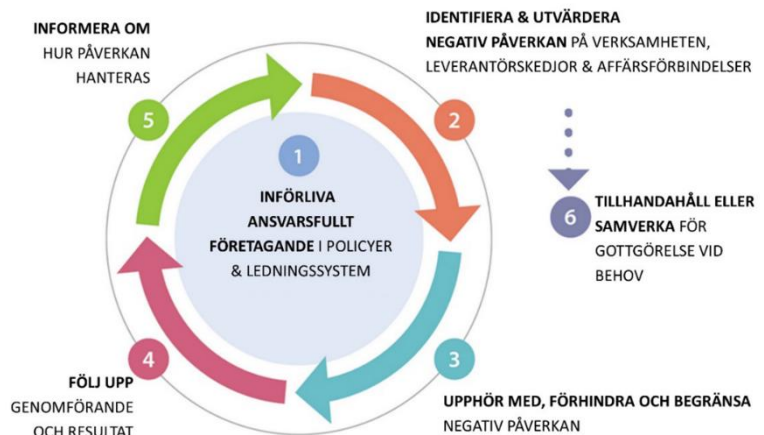

konsekvenser, risker och möjligheter. Intressenterna är därför centrala i den dubbla väsentlighetsanalysen. Intressenter kan vara anställda och andra arbetstagare, leverantörer, konsumenter, kunder, slutanvändare, lokalsamhällen och sårbara grupper samt myndigheter. På miljösidan kan det vara svårare med en uttalad intressentdialog. Naturen anses vara en tyst intressent. I det fallet kan miljökonsekvensbeskrivningar, forskarrapporter, ekologiska uppgifter och information om bevarande av arter ligga till grund för bolagets väsentlighetsbedömning.

Med **konsekventiell väsentlighet** menas bolagets väsentliga, faktiska eller potentiella, positiva eller negativa konsekvenser för människor eller miljön på kort, medellång och/eller lång sikt. Väsentliga konsekvenser kan vara kopplade till företagets egen verksamhet och i tidigare och senare led i dess värdekedja, även genom dess produkter och tjänster samt genom dess affärsförbindelser. Som underlag till väsentlighetsbedömningen för en negativ konsekvens används processen för tillbörlig aktsamhet som definieras i de internationella instrumenten för FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och OECD:s riktlinjer för multinationella företag, vilket kan läsas mer om [här](#).

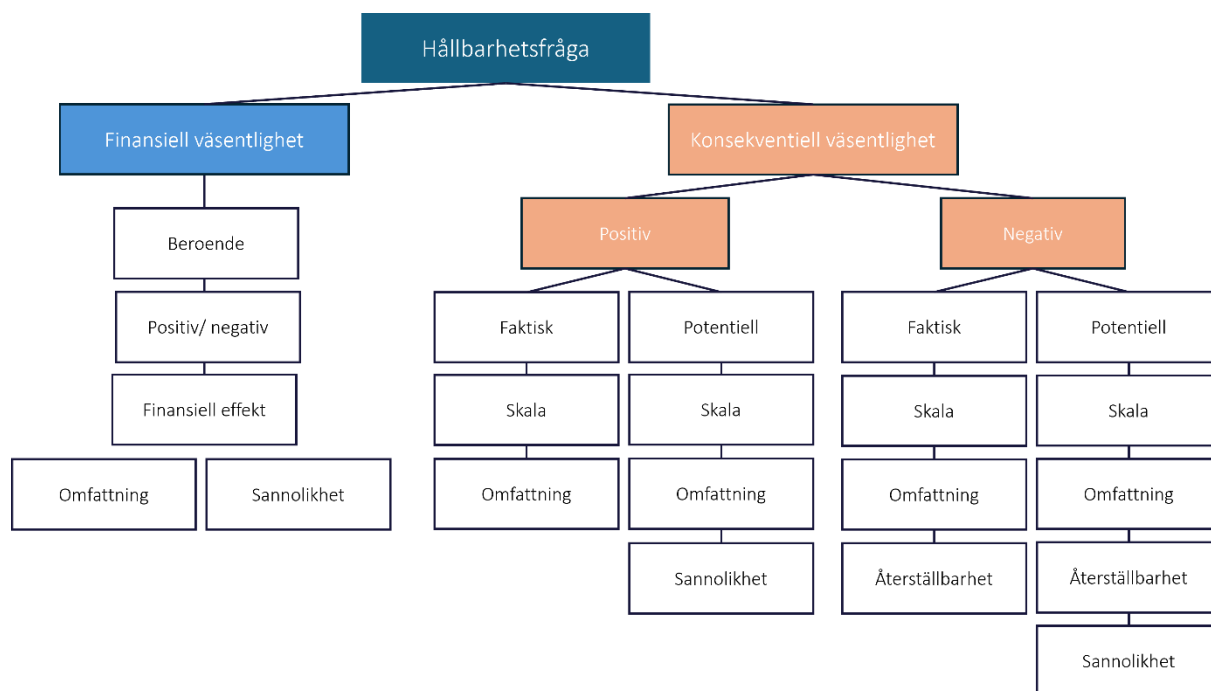
Identifierade konsekvenser utvärderas och rapporteras olika beroende om det rör sig om en faktisk- eller potentiell konsekvens samt om konsekvensen är positiv eller negativ. För faktiska negativa konsekvenser bygger väsentligheten på konsekvensens allvarlighetsgrad, medan den för potentiella negativa konsekvenser även bygger på sannolikheten att konsekvensen inträffar. Allvarlighetsgraden baseras på den faktiska eller potentiella påverkans skala, omfattning och återställbarhet. Detta handlar om hur svår den negativa konsekvensen eller hur fördelaktig den positiva konsekvensen är för människor eller miljön, hur utbredda konsekvenserna är och för negativa konsekvenser, hur lätt det är att reversera effekterna av dem. I händelse av potentiella negativa konsekvenser för mänskliga rättigheter beaktas konsekvensens allvarlighetsgrad före dess sannolikhet. För skala, omfattning och återställbarhet såväl som för sannolikhet så finns det inga fasta riktlinjer eller tröskelvärden angivna i ESRS. Dessa måste i stället bolag själva arbeta fram, motivera och använda på ett konsekvent sätt i sin väsentlighetsanalys. Positiva konsekvenser behandlas på liknande sätt. För faktiska positiva konsekvenser bygger väsentligheten på konsekvensens skala och omfattning medan potentiella positiva konsekvenser även bygger på sannolikhet.

En hållbarhetsfråga är väsentlig ur ett **finansiellt perspektiv** om den utlöser eller rimligen kan förväntas utlösa väsentliga finansiella effekter för företaget. Detta är fallet när en hållbarhetsfråga genererar risker eller möjligheter som har en väsentlig påverkan, eller rimligen kan förväntas ha en väsentlig påverkan, på företagets utveckling, finansiella ställning, finansiella resultat, kassaflöden, tillgång till finansiering eller kapitalkostnader på kort, medellång eller lång sikt. Risker och möjligheter kan härröra från tidigare händelser eller framtida händelser. En hållbarhetsfrågas finansiella väsentlighet är inte begränsad till frågor som är inom företagets kontroll, utan innefattar information om väsentliga risker och möjligheter som kan hänföras till affärsförbindelser utöver den konsolideringsomfattning som används när boksluten utarbetas. *Beroenden* av exempelvis naturresurser, mänskliga resurser eller samhällsresurser är typiska källor till finansiella risker eller möjligheter. Beroendeförhållanden kan påverka företagets möjlighet att fortsätta använda eller erhålla de resurser som behövs i dess affärsprocesser, samt kvaliteten och prissättningen på dessa resurser. De kan också påverka bolagets möjlighet att förlita sig på förbindelser som behövs i affärsprocesser på godtagbara villkor. Riskers och möjligheters väsentlighet bedöms utifrån en kombination av hur sannolikt det är att de inträffar och de finansiella effekternas potentiella omfattning. Till exempel kan vissa företag vara beroende av vatten, vilket gör resursen till en väsentlig risk ifall tillgången, kvaliteten eller priset på vatten plötsligt ändras kraftigt.

Figur: De sex stegen av tillbörlig aktsamhet enligt OECD-guidelines

Copyright HållbarTillväxt Sverige AB

När ett bolag utför en dubbel väsentlighetsanalys bedöms varje hållbarhetsfråga för sig med avseende på kriterierna för konsekventiell och finansiell väsentlighet. I det fall en hållbarhetsfråga fastslås vara konsekventiellt väsentlig, finansiell väsentlig eller båda skall bolaget rapportera på de upplysningskrav och tillhörande datapunkter som är kopplade till den tematiska och sektorsspecifika ESRS. Detta gäller även för värdekedjan i både tidigare och senare led. Exempelvis kan ett bolag som arbetar med jordbruk bedöma att det väsentligt påverkar den biologiska mångfalden i de områden där de har sin verksamhet genom dess markanvändning eller bruket av bekämpningsmedel, vilket gör det väsentligt att rapportera på ESRS E4 – *Biologisk mångfald och ekosystem* och dess underämnen samt del-underämnen. När företaget identifierar och bedömer konsekvenserna, riskerna och möjligheterna i sin värdekedja för att avgöra väsentligheten, ska det fokusera på områden där det bedöms som sannolikt att de uppkommer, på grund av verksamheternas karaktär, affärsförbindelser, geografiska faktorer eller andra relevanta riskfaktorer.

Den dubbla väsentlighetsanalysen bör integreras i ett bolags ordinarie bedömningsprocess för såväl risker som möjligheter inom olika tidshorisonter så att hållbarhetsarbetet kan bli en integrerad del av ett bolags utveckling och tillväxt, inte bara en rapporteringsbörda. Detta arbete är årligen återkommande och beroende på förändringar i marknaden, hos kunder och i omvärlden kan analysen den skilja sig från år till år. Ett exempel är beroendet av olika material och leverantörslandskapet. Dess tillgänglighet påverkas av såväl oroligheter i världen, transportleder som efterfrågan och klimatpåverkan.

© HållbarTillväxt AB 2024

